

volgende concerten van Kamerkoor Kwintessens
juni 2012

'As I surrender'

meer informatie:

www.kamerkoorkwintessens.nl

In januari 2012 zal Kamerkoor Kwintessens meewerken aan de productie

'(G)oud en nieuw'

die zich zal afspelen in het ministerie van financiën.

Voor meer info: www.goudhartslag.nl

boekje: € 1,-

Kamerkoor Kwintessens
zingt o.l.v. Raoul Boesten

Maria

Iconen

met werken
van o.a.
Josquin
Rachmaninov
Lauridsen
Taverner

ZATERDAG 8 OKTOBER 2011

AGNESKERK DEN HAAG

Entree is inclusief pauzedrankje

Sopranen:

Margot Beekink
Nicolet Boesten- Goedhart
Iris Broska
Marianne Jansen
Françoise Kably
Judith Zirkzee

Tenoren:

Eric Bakker
Imre Blok
Arjen van der Meer
Onno Vonk
Hans Wolff
Dick Zirkzee

Alten:

Sietske Asselbergs
Clara Doesburg
Joke Fossen
Franca Nyman
Luit van Velzen
Marieke Weber

Bassen:

Hans Boonstra
Harry Fossen
Lowi Krijger
Josi Oberstadt
Franz Profitlich
Endre Timar

Programma

Alma redemptoris mater

(vrouwenkoor)

Hermannus Contractus

Henryck Górecki
Morten Lauridsen

Totus tuus

Ave dulcissima Maria

(mannenkoor)

Ave Maria

Ave Maria

Ave Maria

Josquin Desprez
Hendrik Andriessen
Igor Stravinsky

Ave Regina caelorum

(solo: Franca Nijman)

Urmaz Sisask

Ave Maria

Morten Lauridsen

Tota pulchra es

Ola Gjeilo

Pauze

Ave maris stella

Nicolet Boesten- Goedhart
Arjen van der Meer
Eric Bakker

Guillaume Dufay

Ave maris stella

Trond Kverno

To the mothers in Brazil

(fluitsolo: Imre Blok)

Lars Jansson
(arr. Gunnar Eriksson)

Bogoroditse Djevo

Bogoroditse Djevo

Bogoroditse Djevo

Vladislav Agafonnikov
Sergei Rachmaninov
Arvo Pärt

Mother of God, here I stand
A hymn to the Mother of God

John Tavener
John Tavener

Over dit Programma

In de koorliteratuur is veel prachtige en innige muziek geschreven ter ere van Maria.

Haar veelzijdige beeld was en is een inspiratiebron voor vele kunstenaars.

Men probeerde het beeld van de 'Virgo Sanctissima' te vangen in pietàs, madonnabeelden en prachtige motetten. Uit deze kunstuitingen spreekt een bijzondere fascinatie voor het mysterieuze dat haar wezen omgeeft.

Een spanningsveld tussen het meest goddelijke en meest menselijke wezen.

En tevens een ultieme weergave van vrouwelijke omhulling en opoffering.

Maria als jonkvrouw die door het mysterie van de onbevleete ontvangenis zonder zonde is en in haar goddelijkheid de zondeval van Eva vereffent.

En ook Maria die een menselijke kwetsbaarheid en tederheid belichaamt als moeder die later moet aanschouwen hoe haar zoon als misdadiger wordt terecht-gesteld. Dit veelzijdige beeld van Maria, goddelijk en rein, maar ook menselijk, neemt een bijzondere plek in het religieuze leven van menigeen in.

Al in de catacomben van de eerste christenen zijn Maria- afbeeldingen terug-gevonden. Zij neemt de rol in van bemiddelaar tussen het menselijke en het goddelijke, iemand die voorspraak doet voor haar volgelingen.

Een veelzijdige thematiek die het koor heeft proberen te vangen in de gekozen werken. Een aantal daarvan stamt uit de middeleeuwen (o.a. Josquin Deprez en Guillaume Dufay). Daarin klinkt mooi de mystieke reinheid van Maria.

Uit de werken van recentere datum spreekt een meer menselijke en persoonlijke bewondering voor de persoon Maria van o.a. de volgende componisten: Morten Lauridsen, Ola Gjeilo, Sergei Rachmaninow en Igor Stravinsky.

Bijzonder blij ben ik dat Cora Bos-Kroese meewerkt aan ons programma.

Zij zal op het Ave Regina Caelorum (gegroot koningin van de hemelen) een dans uitvoeren die wellicht opgenomen zal worden in een project dat op stapel staat met als titel "Amor".

Ik wens u een mooie avond toe!

Raoul Boesten

Gregoriaans

Alma redemptoris mater
quae pervia coeli porta manes
et stella maris
succurre cadenti
surgere qui curat populo
Tu quae genuisti
natura mirante
tuum sanctum genitorem
virgo prius ac posterius
Gabrielis ab ore
sumens illud ave
peccatorum miserere

Henryck Górecki (1935)

Deze Poolse componist heeft naast het schrijven van kerkelijke stukken veel Poolse volksliederen bewerkt.

In zijn muziek maak Górecki graag gebruik van herhaling als meditatief element. Zijn harmoniegebruik is fijnzinnig en zijn dynamische taal expressief. Het stuk Totus tuus is een ontwapenend loflied aan Maria ter ere van de derde pelgrimstocht van Paus Johannes Paulus II naar zijn vaderland Polen.

Totus tuus

Totus tuus sum Maria,
mater nostri redemptoris,
virgo Dei, virgo pia,
mater mundi,
mater mundi salvatoris.
Totus tuus sum Maria.
Maria.

Hermannus Contractus (11e eeuw)

Voedende moeder van de verlosser,
altijd wijd open deur van de hemel en
sterre der zee;
snel je volk te hulp dat valt
en probeert om op te staan.
Jij die gebaard hebt,
tot verbazing van de hele natuur,
hem die jouw heilige schepper is;
maagd! daarvoor en daarna.
Jij die uit de mond van Gabriël
die bijzondere begroeting ontving;
ontferm je over ons zondaars.

Geheel de jouwe ben ik, Maria,
moeder van onze verlosser,
maagd van God, trouwe maagd,
moeder van de hele wereld,
moeder van de redder der wereld.
Geheel de jouwe ben ik, Maria.
Maria.

Morten Lauridsen (1943)

Lauridsen is de zoon van Deense immigranten en groeide op in de staat Oregon. Lauridsen staat bekend als een van Amerika's meest fijnzinnige en geliefde componisten. Zijn werk heeft een sterk mystiek karakter. Lauridsen houdt zich intensief bezig met muziek uit de middeleeuwen en de renaissance, wat terug te horen is in de sfeer in zijn muziek.

De opening van het 'Ave dulcissima Maria' lijkt letterlijk uit de middeleeuwen te zijn overgenomen.

Ave dulcissima Maria

Ave dulcissima Maria,
vera spes et vita,
dulce refrigerium!
O Maria, flos virginum,
ora pro nobis Jesum.
O Maria.
Alleluia.

Gegroet allerliefste Maria,
ware hoop en leven,
zoete verkwikking!
O Maria, bloem der maagden,
bid voor ons tot Jezus.
O Maria.
Halleluia.

Josquin, Andriessen en Stravinsky.

In het volgende blokje komen drie Ave Maria's naar voren, gezongen door telkens 8 of 9 mensen van het koor. Allereerst van Josquin Desprez (ca 1440-1521), afkomstig uit Henegouwen, wiens muziek stamt uit de late middeleeuwen, waar muziek meer als een mystieke ervaring werd gezien dan als een kunstuiting. Daarna volgt een Ave Maria van Hendrik Andriessen (1892-1981), een Nederlands organist en componist uit een katholieke, muzikale familie waaruit meerdere componisten en musici zijn voortgekomen.

Tot slot de versie van Igor Stravinsky (1882-1971), een Russisch componist die veel baanbrekende werken schreef. Zijn Ave Maria is sereen van aard met een wiegend karakter en heeft haar wortels in de Russisch-orthodoxe traditie.

Ave Maria

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus
et benedictus fructus ventris tui,
Iesus.
Sancta Maria, Mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus,
nunc et in hora mortis nostrae. Amen.

Wees gegroet Maria, vol van genade,
de Heer zij met jou.
Gezegend ben je onder de vrouwen en
gezegend de vrucht van je schoot,
Jezus.
Heilige Maria, moeder van God,
bid voor ons, zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.

Urmis Sisask (1960)

Sisask is een Ests componist die zich intensief uiteengezet heeft met gregoriaanse gezangen en de vroege polyfonie. Daarnaast bestudeerde hij het zonnestelsel en berekende de klanken die horen bij de bewegingen van de planeten. Hij noemde de reeks die hieruit ontstond de planetenreeks. Hij bracht deze reeks terug tot een toonladder van vijf tonen; Cis, D, Fis, Gis en A. Tot zijn verbazing ontdekte hij dat deze reeks overeenkwam met een modus uit de Japanse muziek, genaamd kumayoshi. Hij schreef 24 religieuze werken op deze reeks, waaronder het Ave Regina caelorum.

Ave Regina caelorum

Ave regina caelorum.
Ave domina angelorum.
Salve radix, salve porta,
ex qua mundo lux est orta.
Gaude virgo gloriosa,
super omnes speciosa:
Vale, o valde decora
et pro nobis Christum exora.

Wees gegroet koningin der hemelen.
Wees gegroet leidster der engelen.
Heil jou, stammoeder, hemelpoort,
uit jou komt het licht voor de wereld voort.
Verheug je, maagd, onze lofprijzing waard,
meer dan alle anderen schoon van aard
Het ga je goed als je op je ereplaats zit
en voor ons tot Christus bidt.

Ave Maria- Morten Lauridsen

(zie hiernaast)

Ola Gjeilo (1978)

Gjeilo komt oorspronkelijk uit Noorwegen, maar woont net als Lauridsen thans in de Verenigde Staten (in Manhattan). Hij is pianist en componist. De muziek die hij schrijft voor koor is van een bijzondere, intense schoonheid. In komende projecten zal Kamerkoor Kwintessens zeker meer van zijn muziek ten gehore brengen!

Tota pulchra es

Tota pulchra es, Maria
et macula originalis non est in te.
Vestimentum tuum candidum quasi nix
Et facies tua sicut sol.
Tu gloria Ierusalem.
Tu laetitia Israel.
Tu honorificentia populi nostri.

Je bent geheel en al schoon, Maria
en de oorspronkelijke zonde is niet in jou.
Jouw kleren zijn verblindend wit als sneeuw
En je gezicht is als de zon.
Jij, de roem van Jeruzalem.
Jij, de vreugde van Israel.
Jij, de reden dat ons volk geëerd wordt.

Pauze

In de pauze worden de cd's KWINT en WHITACRE verkocht voor € 10,- per stuk.

Programma na de pauze:

Ave maris stella- Guillaume Dufay (ca. 1397- 1474) (tekst zie hiernaast)

Een pareltje van helderheid geschreven door de laat middeleeuwse componist Dufay. Net als Josquin afkomstig uit Vlaanderen. De raadselachtige titel Ave maris stella (Gegroet sterre der zee) is mogelijk ontstaan doordat een kopiïst zich verschreef. Hieronymus vertaalt in zijn werk Liber interpretationis Hebraicorum nominum (390 na Chr.) de Hebreeuwse naam Maria in het Latijn met stilla maris sive amarum mare (druppel der zee of bittere zee). Bij het overschrijven werd dat stella maris (sterre der zee) en dat is het in de latere middeleeuwen gebleven.

Trond Kverno (1945)

Kverno is een componist uit Noorwegen. In zijn Ave Maris Stella zit een mooie vorm van dubbelkorigheid tussen het vrouwen- en mannenkoor.

Ave maris stella

Ave maris stella,
Dei Mater alma
atque semper Virgo,
felix caeli porta.
Sumens illud Ave
Gabrielis ore,
funda nos in pace,
mutans Hevae nomen.
Solve vincla reis,
profer lumen caecis
mala nostra pelle,
bona cuncta posce.
Monstra te esse matrem:
sumat per te preces,
qui pro nobis natus,
tulit esse tuus.
Virgo singularis,
inter omnes mitis,
nos culpae solutos,
mites fac et castos.
Vitam praesta puram,
iter para tutum:
ut videntes Iesum
semper collaetemur.
Sit laus Deo Patri,
summo Christo decus,
Spiritui Sancto,
tribus honor unus. Amen.

Gegroet sterre der zee,
Moeder, voedster van God
en voor altijd maagd,
blij open deur van de hemel.
Jij die die begroeting kreeg
uit de mond van Gabriël,
bevestig ons in vrede
en verander de naam van Eva.
Bevrijd de gebodeiden,
breng blinden het gezicht,
ban uit het kwade dat wij deden
en bemiddel voor ons al het goede.
Laat zien dat je een moeder bent.
Moge hij die voor ons geboren werd en
het op zich nam om de jouwe te zijn,
door jou ons gebed aannemen.
Unieke maagd,
zachtmoediger dan alle maagden,
maak ons vrij van zonden,
zachtmoedig en kuis.
Waarborg ons een puur leven,
bereid ons een veilige weg,
zodat wij ons altijd verheugen,
als wij eenmaal Jezus zien.
Lof zij aan God de vader,
eer aan de allerhoogste Christus,
aan de heilige geest,
eer aan de drieëenheid. Amen.

Trond Kverno:

'De essentie is dat de muziek ons hoort en ons plaast voor de troon van God; niet dat wij de muziek horen. Dit is basisprincipe waaruit mijn muziek ontstaat. Ik streef ernaar dat mijn muziek lijkt op het werk van een schilder van iconen, van wie elke icoon een venster is op een realiteit die verschilt van de realiteit die ons omringt.'

Lars Jansson (1951)
(arr. Gunnar Eriksson)

Dit koorarrangement van de Zweedse koordirigent Gunnar Eriksson (geboren 1936) is gebaseerd op een stuk van Lars Jansson met de traditionele Salve Regina tekst. Het stuk kan op diverse manieren uitgevoerd worden en nodigt uit tot improvisatie. Imre Blok zal dan ook met dwarsfluit op een aantal plaatsen met het koor een improvisatie aangaan.

Het motto van het stuk is als volgt:

'Kinderen zijn niet de enigen die om hun moeder schreeuwen. Oude mannen en vrouwen in eenzaamheid en vertwijfeling schreeuwen om hun moeder als kinderen. Moeders over de hele wereld reizen naar de frontlinies van oorlogen om hun kinderen naar huis te brengen, weg van zinloze oorlogen met onnodige moordpartijen in naam van het vaderland. Maria, moeder van Jezus, representeert goed de liefdevolle moederkwaliteiten en door de geschiedenis heen hebben mensen haar aangeroepen voor troost en hulp.'

To the mothers in Brazil

Salve regina
mater misericordiae.
Ad te clamamus
exules filii Hevae.
Regina coeli laetare.
Alleluia.
Et Iesum benedictum
fructum ventris tui.

Ik groet jou, vorstin,
barmhartige moeder.
Tot jou roepen wij
de verbannen kinderen van Eva.
Koningin van de hemel, verheug je.
Halleluia.
En Jezus, de gezegende
vrucht van jouw schoot.

Agafonnikov, Rachmaninov en Pärt

Opnieuw drie Ave Maria's maar ditmaal in het Russisch; Bogoroditse Djevo. Maria wordt in de kerken van het oosten nog meer en letterlijker dan in die van het westen vereerd als de moeder van God. Het dragende, omhullende en beschermende aspect van de zwangere vrouw wordt geëerd in het woord Bogoroditse. Zowel, Agafonnikov (1936), als Rachmaninov (1873-1943) hebben een innige versie geschreven. Arvo Pärts (1935) versie is levendig en beweeglijk van aard.

Bogoroditse Djevo

(woordelijke vertaling)

Bogoroditsje djevo radoeissja,
blagodatnaja Marié gospod s tobojoe.
Blagoslovjena tu v zjenach
i blagoslovjen plod tsjrjeva tvojego.
Jako spassa rodjila jesi doesj nasjich.

God-moeder Maagd, verheug-u,
vol-van-genade Maria, God met jou.
Gezegend jij onder vrouwen,
en gezegend vrucht schoot van-jou.
Want des-Redders drager je-bent zielen onzer.

John Tavener (1944)

Sommige critici verwerpen de muziek van de Engelse Tavener en schrijven deze weg als uitingen van mystieke gevoelsbewegingen. Tavener op zijn beurt, zet zich af tegen de intellectuele strengheid en verdedigt dat zijn muziek zich baseert op de 'intelligentie van het hart'.

Tavener componeert spiritueel- religieuze muziek. Zijn inspiratie haalt hij uit de Russisch- orthodoxe traditie. Zijn muziek wordt gekenmerkt door grote dynamische expressie waarbij het uiterste gevraagd wordt van het koor in adem en overgave.

Daarnaast kan de muziek zich werkelijk tot in de stilte terugtrekken. Tavener maakt, net als Górecki, veel gebruik van herhaling waardoor zijn muziek een meditatief karakter krijgt. Zijn muziek is nog meer dan van anderen, een scheppen in het moment. Als de bevoegenheid bij de musici er niet is, komt de essentie van deze muziek niet tot klinken.

Mother of God, here I stand

Mother of God, here I stand
now praying.
Before this ikon
of your radiant brightness.
Not asking to be saved
from a battlefield.
Not giving thanks
nor seeking forgiveness
for the sins of my soul,
nor for all the souls,
numb, joyless and desolate on earth,
but for her alone,
whom I wholly give you.

Moeder van God, hier sta ik,
op dit moment en bid.
Bij deze icoon, beeltenis
van jouw stralend licht.
Ik kom je niet vragen om mij te redden
van een veldslag.
Ik ben hier niet om je te danken
of omdat ik naar vergeving zoek
voor de zonden van mijn ziel,
of voor al die zielen die
verdoofd, verdrietig en verlaten in de wereld
staan, maar voor haar alleen kom ik
en draag haar zonder reserve aan jou op.

A hymn to the Mother of God

In you, o woman full of grace,
the angelic choirs and the human race;
all creation rejoices.

O sanctified temple, mystical paradise
and glory of virgins.

In you, o woman full of grace,
all creation rejoices.
All praise be to you.

O jij genadevolle vrouw,
mensen, engelen alles zingt voor jou
heel de schepping laat zich horen.

O heilige tempel, o mystiek paradijs
en glorie van maagden.

Voor jou, genadevolle vrouw,
laat de schepping van zich horen.
Alle lofzang komt jou toe.

Raoul Boesten (1973) zong van jongs af aan in koren.

Tijdens zijn studie voor Vrije Schoolleerkracht, richtte hij zijn eerste (studenten-) koortje op. Na het behalen van zijn diploma, verzorgde hij muzieklessen en koorzang voor de hogere groepen van het basisonderwijs.

Raoul richtte een ouderkoor op en startte Het Octet, waar hij tevens een plek innam als tenor. Vanuit het werken met Het Octet ontstond de wens om een groter koor te dirigeren waarin met name uitdagende hedendaagse muziek gezongen zou worden.

Na een project met zestien zangers richtte Raoul in 2005 Kamerkoor Kwintessens op. Raoul behaalde in 2010 zijn diploma 'docent muziek' aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag en is als zodanig verbonden aan het Rudolf Steiner College te Rotterdam. Directielessen ontving hij van Jos Vermunt.

Raoul richtte in februari 2011 Kwintessens Producties op, van waaruit hij werkt aan multi-disciplinaire kunstproducties waarin de menselijke stem een rol heeft. Ook verzorgt hij cursussen en muziekprojecten waar enthousiaste zangers zich voor kunnen inschrijven.

Meer informatie hierover op www.kwintessensproducties.nl.

Imre Blok (1971) heeft fluit gestudeerd aan het conservatorium van Utrecht en Hilversum.

Hij speelde in het Nederlands Fluitorkest, in Het Fluitorkest van Will Offermans, in een lers ensemble en begeleidde een aantal koren in Gouda en omstreken. Thans systeembeheerder voor een stichting voor antroposofische zorg en steeds meer muzikaal actief als tenor o.a. bij Kamerkoor Kwintessens.

Cora Bos – Kroese (1967, Nederland), directeur C-scope/danseres/choreograaf. Groeide op in Zuid Afrika en Nieuw Zeeland en won een beurs voor een opleiding bij de Royal Ballet school in Londen, waarna zij aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag haar studie in dans afrondde.

In 1986 begon zij haar professionele danscarrière bij de junioren van het NDT, en stroomde door naar Nederlands Dans Theater 1 waar zij tot 2001 danste.

In 2004 startte zij C-Scope, haar eigen initiatief om eigen projecten te realiseren. Met C-Scope stelde zij multi-disciplinaire avonden samen die binnen een korte intense werkperiode tot leven kwamen.

Naast C-Scope werkte Cora o.a. voor de Jiri Kylian Foundation, ook als choreograaf, en zij danste in verschillende producties waaronder 'Vishartslag' waaraan ook Kamerkoor Kwintessens meewerkte.